

Хіропоградська область
Білопільський район
Ісв. №

Молодий комуніст

Орган Кіровоградської обласної ЛКСМУ

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Виходить з 5 грудня 1939 р.

Субота, 15 січня 1983 року

№ 7 (3203).

Ціна 2 коп.

БУТИ ВІРНИМИ РОБІТНИЧІЙ ЧЕСТІ ЗМОЛОДУ

РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ ЗЛІТ УЧНІВ ПРОФТЕХУЧИЛИЩ

Представники більш як 600-тисячного загону молоді робітничої зміни прибули в Київ на Республіканський зліт учнів професійно-технічних училищ. 13 січня разом з ними в Палац культури «Україна» прийшли ті, хто в навчальних класах і майстернях наполегливо і терпеливо передає молоді свої знання і досвід, прищеплює їм любов до обраної професії — педагоги, майстри виробничого навчання, наставники.

У президії — члени Політбюро ЦК Компартії України другий секретар ЦК Компартії України О. А. Титаренко, секретар ЦК Компартії України Б. В. Качура, голова Укрірофрادی В. О. Сологуб, кандидат у члени Політбюро, секретар ЦК Компартії України О. С. Канто, завідувач сектором відділу науки і учбових закладів ЦК КПРС В. В. Марєєв, заступник Голови Президії Верховної Ради УРСР, бригадир токарів заводу «Арсенал» імені В. І. Леніна, Герой Соціалістичної Праці В. П. Шербила, заступник Голови Ради Міністрів УРСР М. Ф. Ніколаєв, завідувач відділами ЦК Компартії України Г. К. Крючков, Ф. М. Рудич, перший заступник голови Державного комітету СРСР по професійно-технічній освіті В. А. Саюшев, секретар ЦК ВЛКСМ О. М. Колякін, перший секретар ЦК ЛКСМУ А. І. Корнієнко, міністри УРСР Г. Г. Єфіменко, М. В. Фоменко, голова Державного комітету УРСР по професійно-технічній освіті Є. М. Кадацький, почесні гості — льотчик-космонавт СРСР, Герой Радянського Союзу Ю. М. Глазков, знайті трудівники республіки, двічі Герої Соціалістичної Праці О. В. Пітла, Г. Я. Горбань, І. І. Стрельченко, Ю. Ю. Пітра, представники партійних, професійних, комсомольських організацій.

Зліт відкрив перший секретар ЦК ЛКСМ України А. І. Корнієнко.

Учасники зльоту з великим піднесенням обрали почесну президію зльоту в складі Політбюро Ленінського Центрального Комітету КПРС на чолі з Генеральним секретарем ЦК КПРС товаришем Ю. В. Андроповим.

У доповіді і виступах учасників зльоту відзначалося, що Комуністична партія і Радянська держава приділяють величезну увагу розвитку системи професійно-технічної освіти, якій належить визначальна роль у підготовці гідного поповнення робітничого класу країни. В республіці щороку діють більше тисячі професійно-технічних училищ. Здебільшого це сучасні навчальні заклади, які мають хорошу навчально-матеріальну базу, все необхідне для навчання, відпочинку, занять спортом. Тільки за останні роки в республіці збудовано 400 училищ-комплексів. За прикладом харків'ян великі центри профтехосвіти створюються в Києві, Дніпропетровську, Запоріжжі, Одесі, Тернополі, Сумах та інших містах.

У світли завдань, поставлених у рішеннях XXVI з'їзду партії, листопадового (1982 р.) Пленуму ЦК КПРС, у промові на цьому Генеральному секретаря ЦК КПРС товариша Ю. В. Андропова, учасники зльоту обговорили шляхи поліпшення загальноосвітньої і професійної підготовки учнів професійно-технічних училищ, посилення їх ідейного загартовування, морального виховання.

Перед учасниками зльоту виступили секретар ЦК ВЛКСМ О. М. Колякін, перший заступник голови Державного комітету СРСР по професійно-технічній освіті В. А. Саюшев, начальник дільничної шахти «Трудовецька» об'єднання «Донецьквугілля», двічі Герої Соціалістичної Праці І. І. Стрельченко, льотчик-космонавт СРСР, Герой Радянського Союзу Ю. М. Глазков.

На зльоті виступив член Політбюро, другий секретар ЦК Компартії України О. А. Титаренко.

Ветерани праці вручили представникам кращих профтехучилищ, які стали переможцями соціалістичного змагання на честь 60-річчя утворення СРСР, встановлені ЦК ЛКСМУ і Держпрофосвітою УРСР перехідні призи імені знайомих трудівників, вихованців системи профтехосвіти. Делегатів зльоту вітали спортсмени Всесоюзного добровільного спортивного товариства «Трудові резерви» і учасники військово-патріотичних об'єднань профтехучилищ.

Учасники зльоту прийняли звернення до учнів профтехучилищ і загальноосвітніх шкіл республіки.

У листах, наділаних на адресу ЦК КПРС і ЦК Компартії України, учасники зльоту заповіли, що всі свої сили, знання і творчу енергію вони віддадуть справі побудови комунізму, втілення в життя історичних рішень XXVI з'їзду КПРС, будуть гідною зміною героїчного робітничого класу Країни Рад.

* * *

Представники делегації республіканського зльоту учнів профтехучилищ поклали квіти до пам'ятника В. І. Леніну, монументів на честь Великої Жовтневої соціалістичної революції. До могили Невідомого солдата поклали гірлянди Слави.

(РАТАУ).

ЕФЕКТ НАВЧАННЯ

Шостий рік працює пропагандистом на Маловісківському цукрозаводі молодий комуніст Григорій Андрійович Плюта. І щороку школа комсомольського політнавчання, яку він очолює, визнається однією з кращих у районі: слухачі мають глибокі знання, уміють їх застосовувати на практиці, активні в громадському житті.

Особливий нинішній навчальний рік і для пропагандиста, і для слухачів. Вивчаючи теоретичний курс «Бережливості — риса комуністична», вони провели кілька рейдів по економічній і раціональному використанню паливно-енергетичних ресурсів, силових матеріалів. Результати перевірок обговорювалися на комсомольських зборах.

У новому році кожен слухач веде особистий рахунок економії.

У ці дні колектив цукрозаводу проводить капітальний ремонт обладнання. Молоді робітники енергоцеху — слухачі школи, де пропагандистом Г. А. Плюта, взяли зобов'язання достроково закінчити всі доручені їм ремонтні роботи.

П. МАЛИЙ,
другий секретар Маловісківського районного комсомолу.

ЗНАННЯ — В ПРАКТИКУ

У Запорізькій зональній комсомольській школі закінчилися заняття на черговому потоці курсів перепідготовки комсомольських кадрів і активу. Свідчення про успішне закінчення школи одержали 98 секретарів комітетів комсомолу колгоспів і радгоспів семи областей України.

У навчальному процесі особливу увагу було приділено вивченню матеріалів XXVI з'їзду КПРС, травневого і листопадового (1982 року) Пленумів ЦК КПРС, документів XIX з'їзду ВЛКСМ. Перед слухачами з лекціями виступили 13 кандидатів наук — викладачі запорізьких вузів, 8 партійних і 19 комсомольських працівників.

Навчальна практика була проведена на базі кращих комсомольських організацій колгоспів і радгоспів Сумщини. У її ході були розглянуті актуальні питання дальшого вдосконалення роботи комсомольських організацій на селі, місце і роль комсомолу в реалізації Проловольчої програми СРСР.

Під час навчання відбувся широкій обмін думками, проведено позалекарійну роботу по виробленню у слухачів навиків проведення культурно-масових заходів, показано велику культурну програму.

ФЕРМА

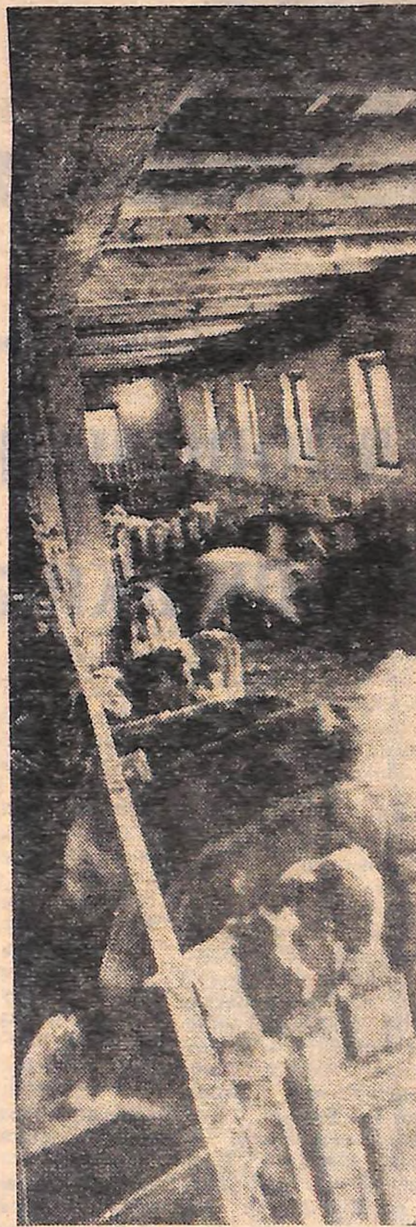
ТВАРИННИЦТВО —
КОМСОМОЛЬСЬКУ
ТУРБОТУ

ФЕРМА ВЗИМКУ

У ТОМУ, що тваринники колгоспу «Дружба» Олександрівського району з перших днів стійлового утримання нагромаджують темпи підвищення продуктивності худоби, чимала заслуга і молоді села. Олексій Буша, наприклад, надавши їд корови на честь 60-річчя утворення СРСР понад 5200 кілограмів молока, в'яте здобув першість у районному змаганні доярок і майстрів машинного доїння. По 700—750 грамів приросту щодоби одержує на вирощуванні теличок до 6-місячного віку більшість молодих телятниць тваринницького комплексу по вирощуванню нетелей. Цьому сприяє насамперед вчасне завершення комплексної підготовки ферм до зими, зміцнення фуражної бази, високоякісними кормами, їх раціональне використання, чітка організація праці всіх ланок галузі. Так, молоді механізатори і тваринники у вихідні по-ударному працювали на заготівлі кормів: у господарстві майже весь силос і сінаж першокласні. Найвищу оцінку працівників районної ветлабораторії дістала і якість сіна, яке, за прикладом сільських трудівників Підмоскві, прикрили в траншеях, сузоро дотримавшись своєї технології заготівлі.

Віддача кормів на тваринницькому комплексі помітно зросла проти минулого року. Це внаслідок хазяйського використання їх, доброякісної підготовки до згодовування. Ще на початку зими на зборх колективу відбулася предметна розмова про раціональне використання кормів. Відтоді за ефективним використанням фуражних запасів на кожному робочому місці ретельно слідкують комсомольські «прожектористи», члени комітету комсомолу колгоспу. Про високу дієвість соціалістичного змагання молодих телятниць дбає комсомольська група комплексу, діючи пліч-о-пліч з комуністами, наставниками колективу.

У трудовому суперництві молодих те-

лятниць народилося глибоке усвідомлення кожної необхідності працювати на перспективу, сумлінно: помітно зросли трудова дисципліна, загальне зболювання за долю планів і зобов'язань третього року п'ятирічки. Телятниця (на фото зліва направо) Лідія Слизька, Людмила Авдійчук і Надія Гребенкіна і в напружені дні зими забезпечують високі середньодобові прирости теличок

М. ДОСЕТНИЙ.
Фото В. ГРИБА.

ВАЖЛИВЕ ПИТАННЯ. (ПІД ЗАСІДАННЯ КОМІТЕТУ КОМСОМОЛУ ГОЛОВНОГО ПІДПРИЄМСТВА ВИРОБНИЧОГО ОБ'ЄДНАННЯ «ДРУКМАШ»).

Фото В. ГРИБА

**БЕРЕЖЛИВІСТЬ
У МАЛОМУ —
ЕКОНОМІЯ
У ВЕЛИКОМУ**

ЖИВИ, КНИГО!

У читальному залі Кіровоградського педагогічного інституту трансилося прикра подія: напередодні сесії з кількох підручників хтось вирав сторінки. Саме тоді педагогічний факультет вузу виступив з ініціативою «Підручники — на соціалістичне збереження». Студенти активно включилися у справу збереження інститутського книжкового фонду, який нараховує близько 500 тисяч томів. Вони відразу звернули увагу на особливий попит студентів вузу на малотиражну літературу — словники, довідники. Для того, щоб ці книги (а їх понад 5 тисяч) служили довгі роки читачам, студенти різних факультетів за графіком чергують у читальному залі. Черговий уважно слідкує за тим, щоб читачі акуратно користувалися підручниками.

Гіркою була образа членів посту бережливості, коли на початку року виявилось, що з академічного видання «Історія СРСР» виврано цілий розділ. Дізналися, що це справа рук студентів історичного факультету. Їхній вчинок було обговорено на комсомольських зборах, винуватців покарано. Але неспокійно було на душі у Катерини Коломієць, Людмили Мокряк, Ірини Бугуляк та інших книголюбів. «Значить, недостатньо роз'яснювальну роботу провели серед читачів», — думали вони. Студенти педагогічного факультету добре розуміють, що головне у їх роботі не ремонт книг, а заохочення їх псуванню.

Т. КУРЛЮК.

КОМСОМОЛОМ ВИХОВАНІ

Однополчанин Покришкіна

Гортаю підшивку газети Четвертої повітряної армії «Крылья Советов» і бачу знайомі сьогодні всім прізвища прославлених асів. Майор О. І. Покришкін... Капітан Д. Б. Глинка і лейтенант Б. Б. Глинка... Молодший лейтенант П. М. Камозін... Майор В. Г. Семеняшин...

Раз у раз натрапляю на розповіді про уродженців Кіровоградщини — молодшого лейтенанта Андрія Труда, капітана Василя Дригіна, старшого лейтенанта Костянтина Вишневецького, інших героїв Краснодарської, Новоросійсько-Таманської, Керченсько-Ельтигенської десантних операцій. Вони брали участь у повітряних боях на Кубані, де фашисти втрачали протягом квітня — червня 1943 року понад 1100 літаків.

Скучні газетні рядки. Та я знаю, за ними — роки, дні, години, сповнені жорстоких випробувань, мужності, відваги. Де тільки й сили брали ці молоді хлопці, такі веселі, бадьорі на знімках, озміщених у газеті. Ось фотографія льотчика Костянтина Вишневецького. Квітень 1943. На фюзеляжі літака — шість зірок, які свідчать про повітряні перемоги аса, на грудях якого — орден Червоного Прапора. У цей

час він уже був комуністом, досвідченим винишувачем.

Але він завжди підкреслював, що ідейно загартовувався і змужнів у комсомолі. Ще в Устинівській середній школі, у якій Костянтин навчався до 1928 року, хлопець відзначався активністю, організаторськими здібностями. У Миколаївській школі ФЗН його обирають членом комітету комсомолу. А почавши трудову діяльність машиністом на Новодніпровському кам'янодобувальному заводі, Костянтин Вишневецький з головою поринає в комсомольську роботу. Його обирають секретарем комсомольської організації. З 1934 року К. Вишневецький — секретар Казанківського райкому ЛКСМ України. В червні 1935 року за комсомольською путівкою він вступив до школи пілотів у Могильові і 7 листопада 1936 року на «випімку» закінчив її.

На початку війни Вишневецький — командир ланки 33-го винишувального авіаполку на Західному фронті. За два місяці війни здійснив 76 бойових вильотів, брав участь

у 15 повітряних боях. Після поранення до січня 1943 року служив інструктором. По тому — заступник командира ескадрильї по політчастині, комеск. Здійснив 123 бойових вильоти, особисто збив 10, в парах — 4, у групах — 9 літаків противника.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 серпня 1943 року старший лейтенант Вишневецький Костянтин Григорович удостоєний звання Героя Радянського Союзу. Відзначений також трьома орденами Червоного Прапора та орденом Вітчизняної війни першого ступеня.

Воював у небі Кіровоградщини, визволяв Україну.

До рідного полку Костянтин Григорович повернувся гвардійським майором. Але літати вже не довелося: він став начальником повітряно-стрілецької служби 9-ї гвардійської винишувальної авіадивізії, якою командував полковник Олександр Покришкін, давній однополчанин К. Г. Вишневецького... 1944 року обірвалося життя відважного льотчика. Його поховано у Львові на кургані Слави.

Життя К. Вишневецького — це яскравий приклад для сьогоднішньої молоді.

**В. ЧАБАНЕНКО,
громадський кореспондент «Молодого комунара».**

КОМУ в розмові з далекими друзями не праглось похвалитися: «Моє місто — найкраще» або ж бодай сказати: «Моє місто мені дуже подобається». Чи, приміром, запрошуючи гостей з іншої області, республіки, написати їм: «Приїжджайте, такого міста, як наше, не побачите!» Кожен хотів би бачити свій великий чи малий населений пункт оригінальним, своєрідним, таким, що вирізняється з-поміж інших. Це — зрозуміле прагнення до краси, самобутності. У країні народився і ось уже стільки років шириться рух «За зразкове місто». Чимало зроблено і робиться для втілення цього лозунгу в життя. Мріють перетворити своє місто в зразкове кіровоградці, світловодці, олександрійці, жителі інших міст області. Що для цього робиться сьогодні, що заплановано на завтрашній день — ось про це вирішили ми поговорити на сторінках нашої газети. Прем'єрою рубрики стала розмова нашого кореспондента з головним архітектором Кіровограда В. Є. Кривенком.

ТУТ БУДЕ МІСТО-САД

ЗА ЗРАЗКОВЕ
МІСТО

КОР.: Віталію Єфремовичу, у перенормованій анкеті «Молодого комунара» серед різноманітних запитань

часто зустрічались і такі: чи планується в Кіровограді спорудження нових кінотеатрів, які новобудови у місті з'являться найближчим часом?

Власне, такі та подібні запитання наших читачів і підказали рубрику, яка віднині «житиме» у газеті...

В. Є. КРИВЕНКО: Як архітектор міста я зацікавлений у тому, щоб люди знали, яким буде Кіровоград у майбутньому. Радою Міністрів УРСР 1982 року був затверджений генеральний план забудови Кіровограда до 2010 року. Як розвиватиметься місто? Досі це робилось, можна сказати, напівхаотично. Генплан пропонує нам розвиток міста в основному за рахунок реконструкції старих кварталів (а таких чимало, особливо в центральній частині міста) і розширення площі міста на нових землях. Але це розширення буде незначним — всього 380 гектарів передбачається долучити до площі Кіровограда за цих майже 30 років. Це небагато, якщо порівняти з тим, що наш обласний центр досі розбудовувався в основному в ширину і займає значні земельні угіддя.

Конкретна відповідь на запитання читачів: нині високими темпами будеться дитячий кінотеатр біля тролейбусного депо. Це буде сучасний комфортабельний кінотеатр на 600 місць з двома залами. Як же? Кінотеатр «Хроніка» на 300 місць біля готелю «Україна». До речі, «Хроніка» повертається на своє місце, корінні кіровоградці пам'ятають його в центрі. На вулиці Яна Топла зводиться Будинок культури на 1000 місць.

В обласному центрі найближчим часом з'явиться чимало новобудов. Біля УТО «Кіровоград» зводиться адміністративний корпус, через дорогу від нього починають закладати прибудову до трьох дев'ятиповерхових житлових будинків. Відновиться спорудження нової будівлі обласного музично-драматичного театру, завершуватиметься зведення критого ринку в центрі міста. Будівельні роботи нині ведуть біля аеропорту — тут буде новий автовокзал.

КОР.: А якщо заглянути на кілька років уперед?

В. Є. КРИВЕНКО: Післязавтра місто мусить бути ще привабливішим, ніж завтра. Це вимога життя. Кіровоград планується зробити просторішим, світлішим. Очиститься Інгул, впорядкуються набережні його, виростуть сквери на обох берегах. Рівень води не буде штучно підніматись у річці, як про це зараз дехто говорить.

З'явиться в Кіровограді кілька готелів: реконструюватиметься «Україна», а в районі міських валів виросте красень «Інтурист». До слова — квартал у центрі міста, що обмежується вулицями імені Карла Маркса, Луначарського, Держинського і Тимірязєва, знесеться повністю, за винятком готелю «Україна». Це й є той принцип забудови Кіро-

вограда — реконструкція зі збереженням історичного обличчя міста.

КОР.: Яким історичним пам'яткам і пам'ятникам приділятиметься най-

більша увага?

В. Є. КРИВЕНКО: На Україні немає жодної історичної фортифікаційної споруди, щоб так прекрасно збереглася, як у нас фортеця св. Єлисавети. А яка чудова вона, правильна шестикутна з фігурними кутами зірка, з висоти пташиного польоту! Але який вона має сьогодні вигляд! Захаращена, засмічена, гаражі підступили до валів упритул, всякий непотріб звозиться сюди. Мені здається, що гарну справу зробили б комсомольці міста, якби організували кілька суботників по впорядкуванню цього «куточка історії».

У фортеці передбачається створення меморіального комплексу пам'яті захисників міста.

Недавно гостинно розчинив двері музей класика української драматургії М. Л. Кропивницького. Розташований він на березі Інгулу по вулиці Клинівській, яка тепер носить ім'я Кропивницького. Будинок, до речі, робився за описом людей, які його пам'ятають. В архітектурі доводиться часто вдаватися до такого способу.

Старші кіровоградці пам'ятають пам'ятники Т. Г. Шевченку і Богдану Хмельницькому у місті. Зроблені з нетривкого матеріалу, вони з часом втратили естетичний вигляд, і їх вирішено було замінити новими. Минулого місяця відкрито пам'ятник Кобзарю, незабаром на площі Богдана Хмельницького (нинішній площі Декабристів) серед ще молодесеньких берізок буде закладено пам'ятник герою визвольної війни українського народу в XVII столітті.

КОР.: І ще кілька запитань. Чи плануються в Кіровограді чотирнадцятиповерхові будинки?

В. Є. КРИВЕНКО: Перший з них уже закладено. На площі Богдана Хмельницького його будівництво веде трест «Кіровоградськбуд». Один зводиться на вулиці Бєляєва, два — в районі Ковалівки. Та й готель «Інтурист» теж буде 14-поверховим.

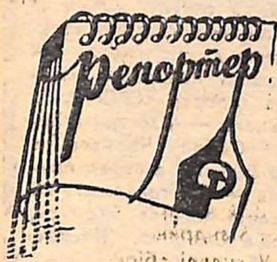
КОР.: А перший підземний перехід?

В. Є. КРИВЕНКО: Він буде на площі Дружби народів, де перетинаються вулиці Кропивницького і Уфимська. Транспортну проблему розв'язуватимемо не тільки з допомогою будівництва підземних переходів, а насамперед шляхом розвантаження вулиць з інтенсивним тролейбусним і автобусним рухом. Такою, приміром, у обласному центрі є вулиця Карла Маркса. Незабаром значна кількість міських транспортних маршрутів «перейде» на вулиці Жовтневої Революції і Кропивницького.

КОР.: І останнє: чи передбачено у генеральному плані забудови міста збереження існуючих зелених масивів?

В. Є. КРИВЕНКО: Безперечно. І не тільки збереження, а й насадження, закладання нових скверів, алей.

Розмову віє В. БОНДАР.

ЗАПРОШУЄМО ДО КАЗКИ

У молодіжному диско-клубі «Диско-60» виробничого об'єднання «Олександріявугілля» появилася нова форма роботи — часто її відвідувачами стають школярі.

— Дорогі діти, запрошуємо вас у світ казки... Такими словами починається кожне засідання диско-клубу, спеціально організоване для хлопчиків і дівчаток міста Олександрії району. А недавно гостями дитячої дискотеки «Солодкийка» стали 140 учнів Олександрійської школи-інтернату.

Вийшовши до яскраво освітленого, святково прикрашеного залу, зручно виступивши за столиками з солодощами, діти захопились чарівним світом казок. Право пробувати у «Солодкийці» випало учням 1—4 класів — відмінникам навчання, піонерським активістам. Діти почували себе як удома. Віта Петрова, Олег Кварталов, Юлія Дмитрієва і Віта Ткаченко весело заспівали пісню про нерозлучних друзів — крокодила Гену і Чебурашку, яких потім побачили на екрані. Того разу у школярів був ще один приємний сюрприз: зустріч із режисером короткометражного дитячого фільму «Курни — ну-ну!» Ця стрічка народилася на дитячій кіностудії «Ритм» при міській станції юних техніків. Керівник студії Л. А. Брагинський розказав про роботу юних кінолюбівців. Його розповідь було цікаво слухати маленьким глядачам, тим більше, що в залі сидів головний герой картини — третьокласник Олександрійської школи-інтернату Гриня Ілім.

С. ШМАГЛІЙ,
комсорг по групі середніх шкіл міськомункомсомолу.
м. Олександрія.

ДЛЯ ЛЮБИТЕЛІВ ЛАСОЩІВ

Морозиво люблять і дорослі, і діти. Усім подобається ніжно-білий пломбір і найбільш популярний у мешканців Кіровограда батончик у шоколаді. Користуються попитом і вершкове, і шоколадне, у вафельних етаканчиках і наперових. Виготовляють усю цю смакоту робітники Кіровоградського міського молокозаводу.

Лише за минулий рік жителі обласного центру одержали від підприємства 987 тонн морозива, у тому числі 121,8 тони особливого смачних батончиків. На кожного городянина у середньому припало більше 3 кілограмів чудових солодощів.

ОСТРІВ у СВІТІ ЦІКАВОГО БЕЗСМЕРТЯ

Минуле літо для багатьох наших читачів стало часом далеких походів і перших відкриттів. Таким було літо-82 і для студента другого курсу історичного факультету Кіровоградського педагогічного інституту імені О. С. Пушкіна Руслана ВАРЕНЮКА. Сьогодні він розповідає про одне з відкриттів, яке зробив для себе.

Неподалік Очакова Миколаївської області у морі є невеличкий кланчик суші, який завжди ховається

у тумані. Це — острів Березань. Звідки пішла його назва? Досі вчені ще не дійшли спільної думки. Є твердження, що вона походить від турецького «Бірю-узень», що в перекладі означає «Вовча ріка». Є й інші версії, щоби назва острова має слов'янське походження і навіть італійське — Барберезе — так називався він на старовинних картах Чорного моря XIII—XV століть. Давні греки називали його Борнісфеном.

Хто тільки не навіду-

вався сюди у різні часи: і слов'яни, і греки, і римляни, і готи, і варяги, і генуезці, і турки.

Острів хоч і невеличкий — його довжина з півдня на північ усього 850 метрів, але має вигідне географічне положення.

У VII столітті до нашої ери грецькі колоністи заснували тут поселення, так звані елєпорії, відомий як «торжище борнісфенів». Але є свідчення, що людські поселення були на Березані й значно раніше.

Тут виникло, розквітло і занепало елєпське поселення, тут бували руські князі Святослав, Ігор та Олег. Залишили на цьому острові свої сліди і варяги. Причалоували до цього берега й запорізькі козаки.

Згадується Березань у документах періоду російсько-турецьких воєн і Кримської війни. Історія майнула крилом над островом, залишивши на його березі залишки фортечних казематів.

А ще білим парусом височить над островом пам'ятник лейтенанту П. П. Шмідту та його бойовим товаришам М. П. Антопенку, А. І. Гладкову та С. П. Частинку — учасникам першої російської революції, які підняли збройне повстання на крейсері «Очаків», розстріляних беззастережним рапком 1906 року...

Екскурсанти схвилювано читають викарбувані на парусі-обеліску останні слова лейтенанта П. Шмідта: «Я знаю, що стою, біля якого я стану прийня-

ти смерть, буде височіти на межі двох різних історичних епох нашої батьківщини...».

Не обминула острів і Велика Вітчизняна війна. 1941 року тут стояв невеличкий гарнізон радянських бійців. Фашисти намагалися приступом оволодіти Березанню. Але це їм не вдалося. Тоді вони почали обстрілювати острів з кораблів, бомбили з літаків... Ще й сьогодні не затягнулися рани, завдані острову під час тих жорстоких обстрілів.

Здалеку Березань нагадує корабель, над яким височать дві шогли: одна — монумент Шмідту, друга — маяк. Цей корабель під білим вітрилом немирущої людської пам'яті пливе у безсмертя.

**КЛУБ
МОЛОДОЇ СІМ'І**

ТАКА СУМНА ІСТОРІЯ

Ось ТАКИЙ незвичайний лист надійшов до редакції. Жінка не просила поради. Вона просто розповідала про своє материнське горе, про те, чим боліла її душа. А в кінці, після підпису, швидко, нерозбірливим почерком було дописано: «У «Клубі молоді сім'ї» ви здебільшого пишете про щасливі сім'ї, високі почуття закоханих. Але практично нічим не допомагаєте виховувати їх у молодих людей. Скільки таких матерів, як я, які всю душу, всі сили віддають синові, а він одним вчинком усе перекреслює... Чому багато пишеться й говориться про причини пиятики, хуліганства, крадіжки, профілактичну роботу з метою запобігання цим аномаліям, і зовсім нічого не можна знайти про відхилення в інтимних стосунках?»

Саме тому ми попросили прокоментувати цей лист-сповідь юриста й лікаря, сподіваючись, що це покладе початок серйозній розмові у «Клубі молоді сім'ї» про чистоту взаємин між закоханими, культуру почуттів, про виховання в сім'ї дітей — майбутніх друзин і чоловіків.

В. Ф. МОЛОДАН,
член обласного суду

Гірко матері, що син не виправдав надій, зганьбив і себе, і її. Гірко й нам, що молодий, хороший (я в цьому впевнений) юнак вчинив тяжкий злочин. Адже Кримінальний кодекс УРСР кваліфікує згвалтування як один з найтяжчих злочинів і передбачає за нього суворе покарання.

Я не буду детально аналізувати цю судову справу. І все ж, думаю, причини й мотиви ско-

«До останньої хвилини не вірила, що мій син міг ачинити злочин, зганьбити себе і мене. Він ріс таким лагідним, добрим хлопчиком. Слухався мене, добре вчився. Залишившись удвох із ним [чоловік покинув сім'ю, коли синові ледве виповнилося 2 роки], я намагалася, як могла, замінити йому батька: ходила з ним на рибалку, палила вогнища. Ніколи ніяких секретів у нього від мене

не було. Однак, він став соромитися ходити зі мною, прагнув самостійності.

Пам'ятаю, «самостійність» Віктора в 12-річному віці страшенно мене тішила: то він сам вирішив ремонт зробити, то зумів переконати тренера і став відвідувати секцію, в яку, виявляється, без дозволу батьків нізащо не записували...

Але син став не тільки самостійним, але й замкнутим. Він уже не поспішав до мене із своїми радощами і бідами, все більше тягнувся до товаришів, до своєї компанії. У восьмому класі він дружив з дівчинкою з дев'ятого. Я про це дізналася випадково, намагалася викликати його на відверту розмову, щоб зрозуміти їхні стосунки. Нічого не вийшло. Віктор став неврівноваженим, міг нагубити.

Закінчив школу, не вступив до інституту, пішов працювати. З'явилися нові друзі. Часто збиралися у нас [коли мене не було вдома]. Приходили й ті дівчата. Віктор знайомив мене то з однією, то з іншою: «Моя подружка». Мене тривожили ці компанії, адже вони завжди супроводжувалися випивкою, дівчата палили, не соромились. На це син лише підсміювався: «Ти не сучасна, мамо».

Чи могла я тоді подумати, що ця «сучасність» молодих людей межує з вульгарністю, розбещеністю, передбачає, що це призведе мого сина до злочину. Його засудили за згвалтування неповнолітньої дівчини...

Я ледве пережила цю ганьбу. Мабуть, у тому, що сталося, є і моя вина.

Валентина К.

Знам'янський район».

ення злочину, які розглядалися в ході слідства й на судовому процесі, не є якимись особливими, винятковими.

Як і більшість злочинів, скоєний він під впливом алкоголю. Саме пиятика, гучні банкетні передурюють різним аморальним вчинкам.

У селі Нечаївці Компаніївського району проводжали хлопців в армію. Разом з ровесниками готувався стати солдатом і Юрій Аксьонов. У переддень призову в

сім'ї Аксьонових влаштували вечірку. Лилась рікою горілка, пили усі — і дорослі, й молоді. Пив і Юрій, хоч до цього дня не вживав спиртного, був хлопцем сором'язливим і дисциплінованим. Усі «обряди» про водження були дотримані того вечора — якись бабусі розбили тарілку, хтось стрічкою переав'язав солдата, тричі водили його від хати до воріт... Тільки високих надпутніх слів не сказав ніхто хлопцеві, не нагадав

йому про честь мужчини, воїна. Натомість хтось з п'яної братії став готити і підсміюватися над Юрковим сором'язливостю. У п'яному чаді хлопець взявся дозеси свою рішучість, і вчинив злочин.

Якими б дорослими не здавалися діти, нагляд за ними, контроль з боку старших необхідний.

На жаль, батьки іноді дуже рано надають самостійності своїм дітям. Забачивши на порозі друзів і «подруг» синашкюляра, поспішають залишити їх самих у квартирі. Мовляв, щоб не заважати. У селах батьки частенько відгороджуються фразою: «Іа він же у клубі був».

Тим часом у клубах так звані вечори відпочинку іноді затаюються далеко за північ, нікого з старших і відповідальних товаришів на них не буває.

Останнім часом у школах поліпшилася робота по правовому вихованню учнів. Але чи згадується при цьому хоч слово про відповідальність громадян перед законом за моральну розбещеність, різні аморальні викривлення? По-моєму, розмови про дівочу честь і гідність, лицарство хлопців, про красу юнацького кохання такі ж необхідні, як і уроки граматики.

В. Ф. КОРОЛЬ,
психіатр обласної лікарні

Фрідріх Шіллер говорив: «Освічений розум облагороджує моральні почуття: голова повинна виховувати серце». Справді, людина високої моральності і культури по-справжньому красива. У ній гармонійно поєднуються все, що дано їй природою і привнесено культурою. На жаль, батьки, вихователі, педагоги часто недооцінюють ролі особистих переживань дітей у формуванні характеру і світогляду молоді людини. Вчиться дитина добре, слухняна — і всі спокійні, навіть не намагаються проникнути в світ інтимних почуттів дитини, тим більше, вплинути на них.

Дайте розглянемо цю проблему на конкретному прикладі, наведеному в листі.

Хлопчика з дитинства надмірно опікала мати. Вона ходила з ним на рибалку, палила вогнища, бо їй здавалося, що синові це цікаво. А чи було йому й справді цікаво? Адже про друзів, хлопчачі гри й таємниці, без яких важко уявити дитинство наших хлопчаків, і які, до речі, потрібні, просто необхідні дітям, у листі ні слова.

Давно відомо: здоровою фізично і морально дитина виховується в повноцінній сім'ї, тобто тоді, коли її вихованням однаково займаються і мати, і батько. Прикро, що авторка й досі не зрозуміла, що вона ніяк не могла замінити синові батька. Мені здається, що вона не жила інтересами сина, а підсвідомо привчала його жити її інтересами.

Це й призвело до ослаблення психіки дитини, хлопчик зник до підказувань, похвал — заслужених і незаслужених. Так почав формуватися тип істероїдного психопата.

Коли підліток з ослабленою психікою зустрічається з ровесником, психіка якого виявляється сильнішою, перший відразу підпадає під вплив другого. Він прагне будь-що адекватитися, самоутвердитися. Такі люди честолюбиві, вразливі, у них високо розвинене почуття власної гідності, але вони стають зовсім безвольними, зіткнувшись із труднощами.

Впевнений, син авторки свій провал на вступних екзаменах до інституту переживав, як трагедію. Думаю, що й на роботу влаштувався не сам — допомагала мама чи знайомі, втомачуючи йому, що це тимчасово.

А тут — нові знайомства, нові друзі. Юнак з усіх сил намагався стати «саоім» у новій компанії, яка, на мою думку, була не з найкращих. Алкоголь, розв'язність, навіть вульгарні розмови, які могли заводити «друзі», — усе це негативно впливало на ослаблену психіку хлопця.

Мені доводилося читати лекції перед учасниками «Клубу молодожонів». Провівши одного разу стихійне опитування, я виявив, що більшість тих, хто через місяць вступив у шлюб, мають дуже поверхові, а то й перекручені уявлення про майбутні інтимні стосунки. І це не може не турбувати нас, батьків, лікарів, вихователів. Ми повинні займатися питаннями статевих виховання дітей, тактовно, уміло вести бесіди, скаржувати емоції юнаків і дівчат. Адже тільки ясна мета, високі культурні запити, тренування волевольних устремлінь визначають майбутнє молодих людей, допомагають їм пізнати справжнє красу чистого і світлого почуття кохання.

СТАРТ

КЛУБ 64-Х КЛІТИН

СТАНІСЛАВ ШУКАЄ ДРУЗІВ

Станіслав Кирилов працює на Гайворонському тепловозоремонтному заводі строїльником. Більшість вільного часу віддає шахам. Годинами робітник просиджує, схилившись над журналом, газетою, де надрукована шахова задача. Він ось уже 18 років бере участь у конкурсах, які оголошували республіканські та обласні газети, і не раз був відзначений спеціальними призами.

Захоплюється Станіслав Кирилов і шаховою композицією, складаючи задачі. Він публікував їх у журналах «Шахи в СРСР», «Шахова думка» (НРБ), інших виданнях.

Ось і тепер, у січні, Кирилов узяв чергову відпустку і вирішив: треба їхати в Знамянку, Кіровоград — до С. Харченка, В. Цивільова, до Г. Дубівки. Він їм покаже свої нові шахові задачі, візьме

участь у бліц-турнірах, обміняється книгами, журналами.

Завітавши в редакцію «Молодого комунара», Станіслав запропонував провести конкурс на складання та розв'язання шахових задач і згодився бути арбітром цього цікавого змагання.

Міркуючи про дозвілля своїх ровесників, робітник сказав:

— Просто диву даєшся: як це окремі молоді люди цілоденно можуть тинятися вулицями міста, не знаючи куди себе діти? Знаєш б вони, який це чарівний світ — шахи! Тим, хто його пізнав, треба так покликати у своє коло, у свій гурт інших. Не вірю, щоб їх не захопили Карпов, Ботвинник, Ларсен.

І додав: — За шахівницею годинами просиджував великий Лев Толстой. Пам'ятаєте, як він писав братові своїй дружини: «Чи граєш ти в шахи? Я не можу уявити собі це життя без шахів, книг, полювання».

То напийте Станіслава, друзі! (317600, Гайворон, вулиця Кірова, 25, кв. 8. Кирилову Станіславу Васильовичу). І пам'ятайте, спробувавши розв'язати його задачу, яку ми друкуємо сьогодні.

ЗА ШАХІВНИЦІ, ДРУЗІ!

КОНКУРС

На прохання наших читачів «Клуб 64-х клітин», який відновив свою роботу при редакції «Молодого комунара», оголошує конкурс на складання і розв'язання шахових задач.

Пропонуємо мініатюру, складену С. Кириловим і його товаришем В. Цивільовим:

Білі: Кр6, Лб7, Сд5, п: е6;

Чорні: Кра8, Са7, Сг8, п: б6.

Мат у два ходи.

Свої відповіді і власні шахові задачі надсилайте на адресу: 316050, Кіровоград, вул. Луначарського, 36, редакція газети «Молодий комунар», «Клуб 64-х клітин», на шаховий конкурс.

Атака!

БОРІТЬБА КЛАСИЧНА

НА ПРИЗ ГЕРОЯ

У Новоукраїнці відбулася особиста першість області з класичної боротьби на приз пам'яті Героя Радянського Союзу Г. О.

Алексєєва (уродженця села Костянтинівки) серед вихованців дитячо-юнацьких спортивних шкіл. На

поміст вийшли юнаки

1968—1969 років народження з Полтавської, Черкаської, Кіровоградської

областей — всього понад 150 учасників (12 команд).

У своїх вагових категоріях першими призерами стали: світловодці Олег Голович, Ігор Дикий, Роман Прядко, Юрій Стіненко, Валерій Заболотний, Едуард Іванов, новоукраїнці Сергій Самарський, Ігор Мороз, Олексій Олексієнко, Андрій Вишневський, Володимир Канівець, Олег Трубенко, новосмиргородці Віктор Білобров, Олег Скринник, кіровоградці Олег Чеканов та Арсен Бардіян. Кожному призерові були вручені спеціальні планшети з портретом Г. О. Алексєєва, пам'ятні подарунки. Ці змагання були проведені з ініціативи Новоукраїнського райвійськомату.

М. СУШКО,
майстер спорту СРСР.

ІСЛЯ прийняття постанови ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР «Про дальше піднесення масовості фізичної культури і спорту» в колективах «Колоса» народився ряд ініціатив, що сприяли збільшенню кількості спортивно-масових заходів. На місцях відбулись легкоатлетичні пробіги, кроси, спартакіади на приз героїв-земляків, стали популярними поєдинки під девізом «Усією бригадою — на старт».

Про справи у наших колективах свідчать результати VII обласних сільських ігор та участь збірних об'єднань в республіканських і всесоюзних турнірах.

ЗА ОСТАННІ два роки, тобто під час проведення змагань у колективах за програмою ігор, на старті вийшло близько 150 тисяч фізкультурників нашого Товариства, було підготовлено 10 майстрів спорту, близько 140 кандидатів у майстри, понад 800 першорозрядників, 120 тисяч спортсменів масових розрядів і значківців. Вищих показників у проведенні сільських ігор домоглися спортсмени колективів фізкультури колгоспів імені Фрунзе Кіровоградського, «Україна» Знамянського, «Победа» Маловишківського районів.

Найбільш масово пройшли змагання перших двох етапів з настільного тенісу, легкоатлетичного

Косова (тренер М. В. Самборський) перемогла в легкоатлетичному кросі, що проводила центральна рада ДСТ «Урожай».

Під час обласних фіналів ігор на старті вийшло 1248 чоловік. І тільки 5 з них показали результати кандидатів у майстри спорту, 42 — першорозрядників.

У загальнокомандному заліку найбільше очок набрали на іграх представники Кіровоградської міської ради «Колоса» — 2457,5 очок, Знамянської (1184,5) і Олександрійської (816,5) райрад товариства. Вони відповідно зайняли перші три призові місця.

А чим можуть пояснити своє безвідповідальне ставлення до підготовки

шов. У списку сільських чемпіонів республіки стеновики досвідченого наставника почесного майстра спорту СРСР І. К. Вільного — Маргарита Заяц, Олена Чернявська, Ігор Вільний, а серед призерів — їх товариші по команді Микола Жемков, Сергій Смирнов, Костянтин Мандрик.

У складі збірної команди республіки на Всесоюзних сільських іграх виступало 6 спортсменів Кіровоградщини. Майстер спорту міжнародного класу Олександр Ушаков був другим на турнірі з класичної боротьби, а стеновик Сергій Смирнов зайняв четверте місце. Всього на всесоюзних фіналах кіровоградці записали на свій рахунок 332 очка.

Ось такі наші здобутки. Одні нас радує, інші засмучують. Результати ігор показали, що не всі тренери працюють з повною віддачею, в багатьох колективах фізкультури, групах, секціях ще на низькому рівні навчально-тренувальний процес. А відповідальні працівники райрад й досі не налагодили чіткого контролю за їх роботою.

Не всім, скажімо, відомо, звідки взялися 92 залікових очка на стартах кіннотників. Хто виступав за нашу збірну? Чемпіон

Курс — КЛИЧЕ СПАРТАКІАДА на стабільність

кросу, футболу, волейболу, шахів, шашок. Наприклад, у колгоспі імені Фрунзе відбулися турніри з 10 видів спорту, в яких взяли участь близько 600 трудівників села Оситняжки. Представники більшості колективів Олександрівського, Знамянського, Кіровоградського районів брали участь у районних змаганнях по всій програмі ігор.

Непокоїть нас стан справ у важкій атлетичній. В ході ігор на поміст вийшло лише 850 штангістів області. А Петрівська, Онуфріївська, Устинівська райони брали участь у районних змаганнях по всій програмі ігор. Непокоїть нас стан справ у важкій атлетичній. В ході ігор на поміст вийшло лише 850 штангістів області. А Петрівська, Онуфріївська, Устинівська райони брали участь у районних змаганнях по всій програмі ігор.

Не розв'язується проблема масовості і в легкій атлетичній. На першостях Бобринецької, Онуфріївської, Петрівської райрад, скажімо, майстерність мірялися лише по 20—25 легкоатлетів. А в Новгородківському, Устинівському районах змагання між ними зовсім не проводились.

Нам важко тепер навіть назвати район, де цим видом спорту юнаки і дівчата займалися по-справжньому, маючи стабільні показники. Є деякі зрушення в Гайвороні. Тут за минулий рік підготовлено команд республіканської райради «Колоса». Галина

збірних працівники Онуфріївської райради? Їхня збірна мала на іграх лише 43,5 очка — 22 місце. Онуфріївці не взяли участі в 9 змаганнях із 13. Жоден з них не став призером.

Серед тих, хто замикає турнірну таблицю ігор, і новгородківці, світловодці, петрівці, добровеличківці.

Влітку минулого року пройшли фінальні змагання VII республіканських сільських ігор. Збірні нашої об'єднанні тут набрали 1592 очка (на минулих іграх — 1368) і зайняли 13 місце в підгрупі та 19 загальне (на VI іграх було 22). Спортсмени області завоювали 8 золотих, 10 срібних, 11 бронзових нагород.

А ось так розподілені місця наших спортсменів у командному заліку за видами спорту: боротьба самбо — перше (268 очок), стенодова стрільба — друга (492), велоспорт — чотирнадцяте (232,5), бокс — сімнадцяте (104), боротьба класична — одинадцяте (92), легка атлетика — двадцять третє (232), стрільба кульова — двадцять п'яте (56), боротьба дзю-до — чотирнадцяте (24), кінний спорт — сьоме (92), футбол — третє місце в зоні (0), велосування на байдарках і каное — шістнадцяте (0), шахи — одинадцяте (0).

Назвемо імена спортсменів, які стали призерами ігор. Це передусім самбісти тренерів Т. А. Байрамова та Л. М. Медведєва — Сергій Гершков, Олександр Шполянський, Павло Возний, Юрій Куле-

Московської Олімпіади Юрій Ковшов, який на коні Олександрівського кінзаводу зайняв другі місця у виїзді, отримавши малі і середні призи. А де наші спортсмени?

Ми покладали неабиякі надії на веслуальників Новоархангельська, кстрі неопанго виступали на республіканських змаганнях раніше. Та нині провідні спортсмени, закінчивши середню школу, виїхали за межі області, а гідної заміни тренери їм не знайшли. Отже — програш.

Серйозні претензії ми маємо і до тренерів з легкої атлетики.

Старти сільських ігор позаду. Тепер спортсмени «Колоса» готуються до турнірів VIII Спартакіади УРСР. Кандидатами до складу збірних області включені стеновики, самбісти, представники інших видів спорту. Як вони виступлять на чергових змаганнях високого рангу, покаже час. Та сьогодні ми маємо поставити перед собою ясну мету — кожен класний спортсмен повинен вийти на нову висоту, перейнявши досвід найсильніших своїх суперників, і повести за собою тих, чиї імена ще не значилися в списках чемпіонів і рекордсменів. Ми в однаковій мірі чекаємо вагомої віддачі як від тренерів, так і від їх вихованців. Спартакіада кличе до нових сходжень.

В. КОЛОДИЦЬКИЙ,
заступник голови обласної ради ДСТ «Колос».

Редактор
Ю. СЕРДЮЧЕНКО.

«Молодой коммунар» —
орган Кировоградского
областного комитета
ЛКСМ Украины.

На украинском языке.

НАША АДРЕСА:

316050, МСП,
м. Кіровоград,
вул. Луначарського, 36.

БК 06023.

Індекс 61163.

Обсяг 0,5 друку. ар.

Зам. № 26.

Тираж 55 500.

ТЕЛЕФОНИ: редактора — 2-45-00; відповідального секретаря — 2-46-87; відділу комсомольського життя — 2-46-57; листів і масової роботи — 2-45-36; пропаганди — 2-45-36; учнівської молоді — 2-46-87; військово-патріотичного виховання та спорту, фотолaboratorії — 2-45-35; оголошень — 2-56-65; коректорської — 3-61-83; нічної редакції — 3-03-53.

Газета виходить у вівторок, четвер і суботу.

Друкарня імені Г. М. Димитрова
видавництва
«Кіровоградська правда»
Кіровоградського обкому
Компартії України
м. Кіровоград, вул. Гліни, 2.